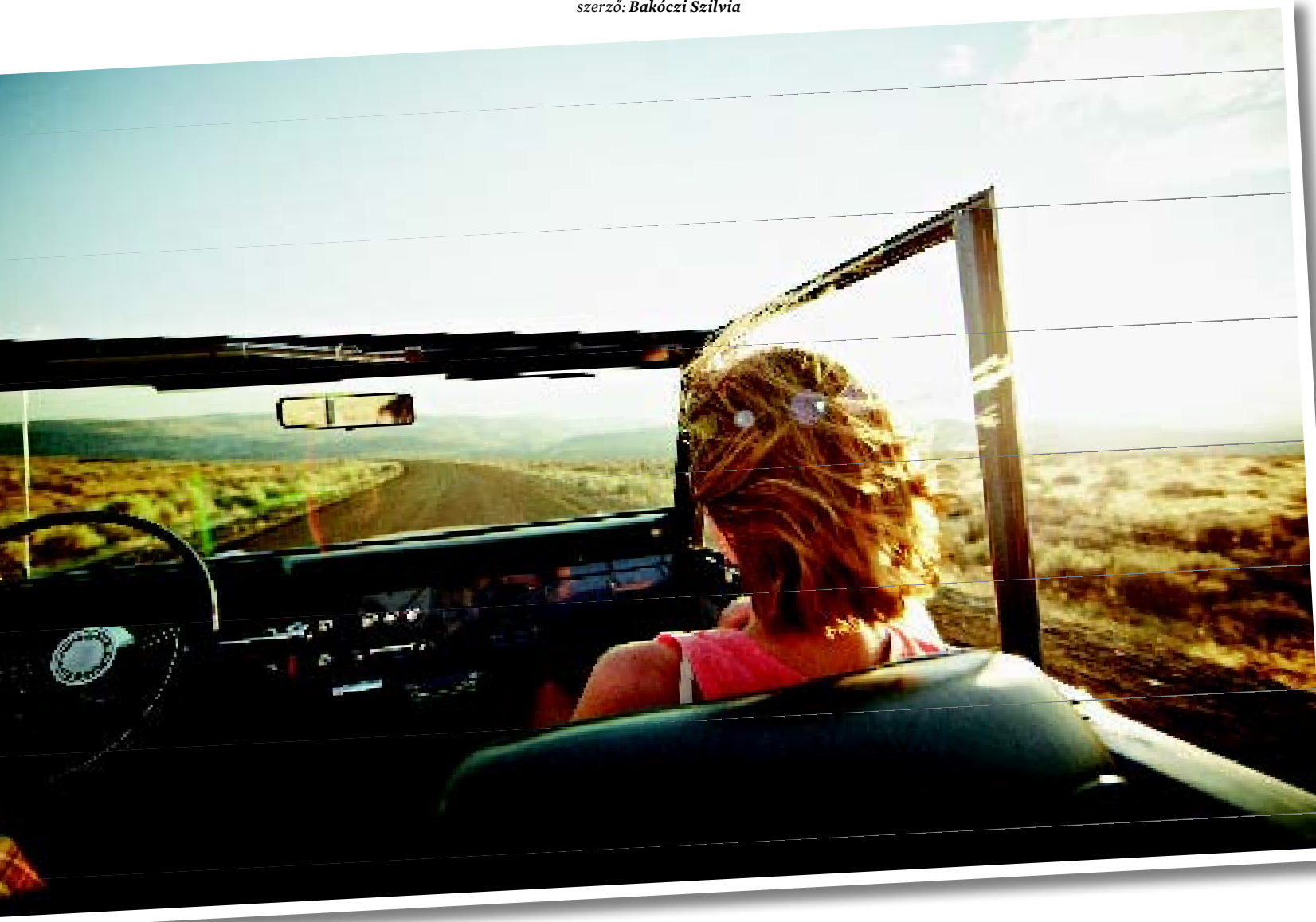

LÁTOGATÓ PÁRKAPCSOLATOK

Együtt, mégis külön élni

Vannak párok, akik kizárólag egy fedél alatt tudják elképzelni az életüket, mások külön élnek, mégis boldogok. De vajon mi szól a különélés mellett? Az okok bár sokfélék, a látogató párkapcsolatban élők többnyire elégedettek ezzel a felállással.

szerző: Bakóczy Szilvia

Izzalomban várt randevúk, szenvedély, átbeszélgetett éjszakák – éppúgy, mint a kapcsolat legelején. Ráadásul hosszú évek után is ugyanazzal a partnerrel. Nem elképzelhetetlen, a megoldás azonban meglehetősen rendhagyó. A 21. század eleje óta a kutatók egy új párkapcsolati forma elterjedéséről beszélnek, amelyet azok a párok választanak, akik a monogámiát igen, de az együttélést valami miatt nem pártolják. Living Apart Together, így nevezte el a jelenséget egy holland újságíró, aki nem tudta, hogyan definiálja saját párkapcsolatát egyik cikkében. Mára ez a fogalom és a belőle keletkezett mozaikszó (LAT) tudományos életben is elterjedt, magyarul csak így fordítják: látogató párkapcsolatok.

Magánélet csak hétvégén

Anna gyermekorvos, a negyvenes évei közepén jár, de fiatalos külsejének és stílusának köszönhetően jó pár évvel fiatalabbnak látszik. Gyerekkori emlékei miatt kifejezetten házasságpárti, ám az élet máshogy hozta: régóta látogató párkapcsolatban él. Gáborral kilenc éve ismerkedtek meg. Mindketten túl voltak egy váláson, Anna két kiskamasz gyermekét nevelte, a társa kéthetente találkozott a saját kisfiával. Az összeköltözést mostanáig egyikük sem feszegette, a kapcsolatuk mégis a mai napig tartós és boldog maradt. „Amikor megismertem Gábort, egyedülálló anyaként nagyon sűrű volt az életem – idézi fel Anna. – A hétköznapok a munkámról, a különórákról, a háztartásról szóltak, magamra sem volt időm, nemhogy egy társra. Engem legfőképpen az tartott vissza, hogy úgy éreztem, egyikünkötől sem kívánhatok akkora alkalmazkodást, amelyet egy ekkora változás igényelne. Gábornak ráadásul nem ez az erőssége. Nem akartam kockáztatni sem azt, hogy a mozaiksalád okozta nehézségek miatt vége legyen a kapcsolatunknak, sem pedig azt, hogy a gyerekeimmel rendszeres vitáim legyenek.”

Anna a hétvégi találkozások randevú jellegét is megszerette. „Könnyebb

Számomra a különélés ideális választás volt, mert úgy éreztem, így egyszerre tudok tökéletes anya és tökéletes társ is lenni

a legjobb formádat hozni, ha hetente csak egy-két alkalommal találkozol a pároddal, mint ha együtt élnél vele – állítja. – Így ezek a randevúk egyfajta különleges, ünnepi jelleget öltenek, amelyekre hétköznap sokat gondolunk, és amelyeket mindketten türelmetlenül várunk. Nincs unalom, nincsenek fáradt, feszült együttlétek, a találkozások igazi kikapcsolódást nyújtanak: moziba, színházba, kiállításra megyünk, vagy beülünk valahová a barátainkkal. Sokan azt mondják, ez így csak félig lehet komoly kapcsolat, hiszen így kimaradunk a hétköznapokból, de ez nem igaz. Mi kilenc éve naponta legalább egyszer, hosszasan beszélünk telefonon, az életünk bizonyos szempontból nekünk is összefonódott. Számomra a különélés ideális választás volt azért is, mert úgy éreztem, így egyszerre tudok tökéletes anya és tökéletes társ is lenni. Ismerem Gábor rossz tulajdonságait, szoktam is viccesen mondogatni neki, hogy ha együtt élnénk, ezt vagy azt nyilván szóvá tenném, így viszont minimálisra csökkentek a konfliktusaink. Természetesen Gábornak könnyen lehetnének mellettem más kapcsolatai, de én bízom benne. Ha nem érezném úgy, hogy megérdemli a bizalmat, nem is lennék vele.”

Jogilag tiszta helyzet

Mesko Norbert pszichológus és párkapcsolati kutató szerint a LAT kapcsolatnak sokszor praktikus oka van, ilyen például a távolság, az előző kapcsolatból hozott saját gyerekek, akiket jobbnak látnak kihagyni a magánéletükből, de ilyen lehet az anyagi függetlenség megőrzése is. „Előnyös lehet ez a helyzet érzelmileg is, ha ugyanis valaki a különélés mellett dönt, akkor megkíméli magát a hétköznapi súrlódásoktól, és nem lesz túl nagy vircsaft egy esetleges

szakítás után sem, ami lehet egyfajta menekülés is a konfliktusok elől, vagy túlzott óvatosság a korábbi rossz tapasztalatok miatt – állítja a kutató. – Lelkileg persze fájhat a szakítás így is, de jogi szempontból tiszta lesz az ügy: nincs vagyonomegosztás, nincs gyerekelhelyezés és nincs vita a láthatáson vagy a gyerektartás miatt sem. Előfordulhat az is, hogy valaki a kötődési nehézségei miatt kerüli az elköteleződést, ezt a típusú embert csak azon az áron lehet megtartani, ha kevesebb intimitást adnak neki, cserébe kevesebb kötődést is várnak el tőle. Ilyen helyzetben általában a nő az, aki nem tud nemet mondani az egyébként jó partinak tűnő férfival való LAT kapcsolatra, miközben belül végig azt reméli, hogy előbb-utóbb csak sikerül domesztikálni, megszelídíteni a vadat.”

A kutató szerint ha társadalmi öszeesküvés-elméleteket gyártunk, azt is gondolhatjuk, hogy ez a fajta kapcsolat a modern fogyasztói társadalom számára is ideális, mert két ember nem egy háztartást tart fent, hanem kettőt, ez pedig megkétszerezi a költségeket. Ugyanígy: tagadhatatlanul változtak a mai társadalmak fő üzenetei is. Légy független, erős, szórakoztató, és tudd élvezni az életet: ezek a legfőbb érték-hordozók, míg a hagyományos család-apamítosz szinte elértéktelenedett.

Közös gyerek, két háztartás

Melinda sikeres lakberendező, csinos, a harmincas évei vége felé járó kisgyerekes anyuka, akinek meglehetősen rendhagyó a párkapcsolata. „Tíz évvel ezelőtt ismertem meg Lacit, aki – miután a felesége elhagyta őket – egyedül nevelte két, óvodás korú gyermekét – mondja. – A gondoskodás felelősségét ►►

A legfájóbb, hogy nehezen tudok mit mondani a kisfiunknak, aki nemrég megkérdezte: hogy lehet, hogy apa mindig csak látogatóba jön?

egyedülálló apaként ugyan megtanulta, de a hagyományos párkapcsolattal már nem tudott mit kezdeni. Ennek ellenére, közel két évig próbálkoztunk az együttéléssel, ekkor született meg a kisfiunk is, pár hónappal később viszont már egyértelmű volt, hogy ez a helyzet túl nagy feszültséget okoz mindenkinek. Én az ő depresszióra hajlamos viselkedését és olykor indulatos magatartását túrtam rosszul, sőt azt is, hogy hiába foglalkoztam szeretettel a két nagyobb gyerekével is, Laci a legapróbb nevelési kérdésekbe sem engedett beleszólni. Ő az elvárásaimmal nem tudott mit kezdeni, amelyek mind az egyenrangú, kiegyensúlyozott férfi-nő kapcsolatáról és a harmonikus családi életéről szóltak.”

Bár Melinda a különélés mellett döntött, Lacival nem szakítottak. Összekötötte őket a rajongás a közös gyerekek iránt, valamint az egymás iránt érzett szenvedély. Mivel egyiküknek sincs más párkapcsolata, a mai napig rendszeresen szerveznek közös programokat, hol kettesben, hol hármásban, olykor Laci nagyobb gyerekeivel együtt is. Kettejük közül Laci az, aki ellentmondást nem tűrően ragaszkodik ehhez a furcsa felálláshoz, de a különélés előnyeit Melinda is elismeri. „Megerszerettem a mostani, szép, új lakásomat, ahonnan nem szívesen költöznék el, ötünknek viszont ez kicsi lenne. Nem hiányzik az a hihetetlen mennyiségű alkalmazkodás sem, amelyet a helyzet hármukkal szemben megkövetelt tőlem. Persze igényelném a napi szintű kötődést, az állandó társ jelenlétét az életben, de mára be-

láttam, Laci erre alkalmatlan, viszont nélkülözhetetlen része az életnek.” Melindának mindennap beszélnek telefonon, így a problémákról, a jó és rossz hírekről napi szinten értesülnek. Laci általában hetente kétszer megy át hozzájuk, az egyik alkalommal azért, hogy az esti fürdetésben, mesélésben részt vegyen, a másik alkalommal kifejezetten csak Melindához.

„Ezek az alkalmak kicsit randevűszerűek is. Ilyenkor már csak egymással foglalkozunk: beszélgetünk, főzünk, vacsorázunk, aztán persze a végén összebújunk. Az ünnepeket mindig együtt töltjük, és évente néhányszor biztosan elutazunk valahová. Több, házasságban élő barátnőm szerint feltaláltuk a boldog párkapcsolat titkát: a sokszor nyugt jelentő bevásárlás-főzés-ingvasalás és a »miért nem fizetted be a csekket?« típusú napi súrlódásoktól mi ugyanis megkíméljük magunkat és egymást. Ám ha őszinte akarok lenni magammal, ez a felállás nekem – a sok előnye mellett – egyben kényes kompromisszum is, mert legbelül azt érzem: ez nem egy teljes szívvel vállalt kapcsolat. Nehéz elhessegetni a gondolatot, hogy Laci-

nak olykor becsúszik egy-egy kaland, és persze a régóta vágyott kistestvére sincs így esélye. Az a legfájóbb az egészben, hogy nehezen tudok mit mondani a kisfiunknak, aki nemrég feltette nekem a kérdést: hogy lehet, hogy apa mindig csak látogatóba jön?”

Szabadság, szerelem

Ági és István négy éve ismerkedtek meg az interneten, mindketten egyedülálló szülőként kerestek társat. A mai napig nagyon boldogok, pedig ők sem költöztek össze. Más városban élnek, de Ági ettől függetlenül is a különélést pártolja. „Három hosszú kapcsolatomból a legutolsó egy házasság, amelyben a kislányom született – meséli. – Mivel húszéves koromtól folyamatosan úgy éltem, hogy vagy valakinek az élettársa, vagy a felesége voltam, sosem próbáltam ki, milyen, amikor saját otthonom van, és teljesen önálló lehetek. Most nagyon jólesik, hogy nem kell mindennap vacsorát főznom, inget vasalnom, a háztartást hármunk után vezetnem, és igyekezni, hogy közben a legjobb formámat hozzam. Élvezem a lányommal kettesben töltött időt is.

Rendszeresen előfordul, hogy hétvégén egész nap pizsamában vagyunk, és társasozunk, ami István előtt egyikünknek sem lenne természetes.”

Ági köztisztviselőként jól keres Budapesten, Istvánnak pedig – számítástechnikai tanácsadóként – szintén jó állása van Székesfehérváron. Kettejük közül István munkája rugalmasabb, talán részben emiatt is ő az, aki az összekötözést többször szóba hozza. Ági szerint ennek más oka is van. „István jobban el tud anyátlanodni egyedül. Nehezebben viseli, hogy nincs minden nap mellette a társa. A konyhába a lábát sem teszi be, csak akkor eszik meleg ételt, ha valaki megfőzi és elé teszi. Ő szeretne változtatni a helyzeten, ha én is szeretném, de őszintén szólva nekem pont jó így. Életemben először teljesen szabadnak érzem magam. Ha akarok, sportolni járok, ha szeretnék, beülök valahová a barátnőimmel, és ha úgy adódik, bent maradok vásárolgatni a városban, mind-

ezért pedig senkitől sem kell elnézést kérnem. Szeretem Istvánt, de szeretem a függetlenséget is, és ezt mellette lelkiismeret-furdalás nélkül megélhetem.”

Ki akar megszökni?

Felmérések szerint a látogató párkapcsolatok száma világszerte folyamatosan nő. Kapitány Balázs, a Demográfiai Intézet szociológusa szerint tömegessé válásuk kapcsolódik az önálló női karrierépítés elterjedéséhez, az életszínvonal növekedéséhez, valamint a válások számának drasztikus emelkedéséhez. „Egy új társadalmi jelenség elterjedése mögött általában az értékrend átalakulását szokták feltételezni, de ez a LAT kapcsolatoknál nem ilyen egyszerű – állítja a kutató. – 2011-ben a Népeség-tudományi Intézet kutatása arra a sok szempontból kényelmetlen eredményre vezetett, hogy elsősorban nem az értékrendünk alapján választunk párkapcsolati formát, hanem az értékeink

idomulnak a választásunkhoz. Vagyis Magyarországon az elmúlt évtizedekben nem azért rendeződtek át a párkapcsolatok, mert változtak az ideák, vagy mert individualistábbak lettünk volna, éppen fordítva: a párkapcsolatok átalakulása változtatta meg a társadalmi értékrendet.”

Vannak, akik azt mondják, a párkapcsolatnak ebből a formájából hiányzik az egymás iránti felelősségvállalás és az elköteleződés, erre pedig jogosan kaphatják fel a fejüket az érintettek, és kérdezhetnek vissza: attól még, hogy mi külön élünk, nem érezhetjük úgy, hogy összetartozunk, és a jövőnk kizárólag egymással tervezzük? És valóban. Meskó Norbert szerint bár úgy tűnhet, hogy a LAT kapcsolatokban mindig nyitva van egy hátsó ajtó, amelyen bármikor ki lehet surranni, könnyen lehet, hogy senki nem akar kiszökni rajta. Az elköteleződés és az autonómia ugyanis nem feltétlenül egymást kizáró tényezők. **mc**